

ВЕРХОВНИЙ СУД УКРАЇНИ

01043, м. Київ, вул. Пилипа Орлика, 8

Голові Київського районного суду
м. Одеси
Чванкіну С.А.

Шановний Сергію Анатолійовичу!

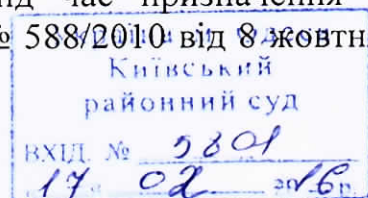
У Верховному Суді України розглянуто Ваш лист від 12 січня 2016 року № 179 щодо вирішення питання про обрання суддів Київського районного суду м. Одеси Салтан Л.В., Войтова Г.В., Літвінової І.А., Коваленко О.Б., Петренка В.С. на посади суддів безстроково. Із цього приводу зазначаємо нижченаведене.

Процедура продовження суддівської кар'єри судді, п'ятирічний строк повноважень якого закінчився, урегульована розділом IV Закону України «Про судоустрій і статус суддів» й передбачає низку етапів: подання відповідної письмової заяви кандидатом; перевірка Вищою кваліфікаційною комісією суддів України відомостей про кандидата; дослідження суддівського досьє; урахування показників розгляду кандидатом справ за час його роботи; урахування у випадках, передбачених цим Законом, результатів кваліфікаційного оцінювання кандидата. За результатами цієї процедури Вища кваліфікаційна комісія суддів України приймає рішення про рекомендавання чи відмову в рекомендаванні для обрання на посаду судді безстроково. Рішення про рекомендавання судді надсилається до Верховної Ради України для прийняття відповідного рішення.

Тобто суддя, який виявив бажання бути обраним безстроково, має пройти встановлену законодавством процедуру. Зазначені положення законодавства цілком відповідають вимогам міжнародних документів у сфері правосуддя, зокрема пункту 1.3. Європейської хартії про закон 2 «Про статус суддів», пунктів 44, 51 Рекомендацій Комітету Міністрів Ради Європи CM/Rec (2010)12, пункту 48 Висновку № 1 (2001) КРЕС про стандарти незалежності судових органів та незмінюваність суддів, пункту 49 Рекомендацій Комітету Міністрів Ради Європи CM/Rec (2010)12 та пункту 17 Декларації щодо принципів незалежності судової влади (Хорватія, 14 жовтня 2015 року).

Крім того, Венеціанська комісія неодноразово звертала увагу на необхідність усунення політичних мотивів під час призначення суддів безстроково. У пункті 58 Спільного висновку № 588/2010 від 8 жовтня 2010

вих № 202 - 435/0/8-16 від 11.02.2016

року за результатами аналізу Закону України «Про судоустрій і статус суддів» було прямо вказано на необхідність безстрокового обрання судді на посаду після завершення п'ятирічного терміну. Відхиленням від такого правила відповідно до рекомендацій Венеціанської комісії можуть стати лише випадки за умов, подібних до підстав звільнення судді, який безстроково обіймає суддівську посаду.

У доповіді Венеціанської комісії щодо призначення суддів (висновок № 403-2006 від 16-17 березня 2007 року) закріплено, що участь парламенту в процесі призначення суддів може спричиняти політизацію призначення суддів.

Верховний Суд України послідовно відстоює позицію, що законодавчі акти, які стосуються судоустрою, судочинства, статусу суддів та інших питань, пов'язаних із функціонуванням судової системи, повинні відповідати міжнародним стандартам у сфері судочинства.

Зокрема, на дотриманні міжнародних стандартів у сфері правосуддя Верховний Суд України наголосив у висновку стосовно законопроекту «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» (реєстр. № 3524 від 25 листопада 2015 року), затверджену Пленумом Верховного Суду України 25 грудня 2015 року. Цим законопроектом закріплювалося положення, відповідно до якого орган законодавчої влади в імперативному порядку, незалежно від волі (бажання) судді, призначеного в межах п'ятирічного строку, продовжити кар'єру, автоматично припиняє його повноваження. При цьому подальшу долю такої категорії суддів, яких на сьогодні налічується близько 2000, у законопроекті не врегульовано. Водночас звільнити з посади такого суддю неможливо з огляду на вичерпний перелік підстав для звільнення з посади судді, визначених законопроектом у частині шостій статті 126 Конституції України, серед яких відсутня підстава, визначена в підпункті 2 пункту 16-1 розділу XV «Перехідні положення».

Також Верховний Суд України звернув увагу, що Венеціанська комісія у Висновку від 10 грудня 2013 року № 747/2013 зазначила, що Прикінцеві та перехідні положення законопроекту взагалі мають містити лише положення, покликані вирішити організаційні та інші питання, які виникатимуть у разі прийняття відповідного законопроекту та які повинні бути спрямовані насамперед на неприпустимість погіршення становища суддів та осіб, які отримали право на зайняття суддівської посади, у зв'язку зі зміною окремих положень Конституції України. У наданому висновку Верховний Суд України запропонував зазначити в другому абзаці підпункту 2 пункту 16-1 розділу XV «Перехідні положення», що судді, у яких закінчився п'ятирічний термін перебування на посаді, мають пройти в порядку, визначеному розділами IV і V Закону, процедуру обрання/призначення на посаду безстроково. Це також відповідатиме пункту 33 Висновку Венеціанської комісії від 26 жовтня 2015 року CDL-AD(2015)027 щодо законопроекту.

Крім того, на вказаному засіданні Пленуму Верховного Суду України було прийнято постанову про звернення до Конституційного Суду України з конституційним поданням щодо відповідності (конституційності) частини

десятої статті 214 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» та частини другої статті 81 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» положенням частин першої, другої та шостої статті 43, частини першої статті 85 і частин першої, другої, четвертої та п'ятої статті 126 Конституції України (постанова Пленуму Верховного Суду України від 25 грудня 2015 року № 22). У вказаному поданні обґрунтовано наявність у статті 214 Регламенту Верховної Ради України умов для безпідставного звільнення суддів Президентом України лише за фактом негативного голосування Верховною Радою України. Натомість вичерпний перелік підстав для звільнення судді передбачено частиною п'ятою статті 126 Конституції України. Верховний Суд України звернув увагу, що Конституцією України передбачено вичерпне коло повноважень Верховної Ради України, зокрема й обрання суддів безстроково. Однак до таких повноважень не віднесено звільнення суддів після закінчення п'ятирічного терміну перебування їх на посаді. Відповідно до Конституції України повноваження Верховної Ради України вичерпно визначено Конституцією України, а це унеможливило прийняття нормативно-правових актів, які встановлювали б інші її повноваження (права та обов'язки).

Зазначені висновок та конституційне подання розміщено на веб-сайті Верховного Суду України.

Верховний Суд України і надалі відстоюватиме позицію стосовно правового захисту суддів.

З повагою

**Голова
Верховного Суду України**

Я.М. Романюк